

Нікола С. О.

к.е.н, доцент,

доцент кафедри фінансів,

банківської справи та страхування,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,

Волкова М. С.

студентка кафедри фінансів,

банківської справи та страхування,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

СТРАХОВІ КОМПАНІЇ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА

Компанії зі страхування життя є важливими учасниками фінансового ринку, які забезпечують залучення та нагромадження інвестиційних ресурсів як вагомому джерела фінансування економічного зростання країни. Ринок страхових послуг тісно пов'язаний із ринком капіталу і цінних паперів. Інвестиційна діяльність відіграє значну роль у підвищенні ефективності функціонування будь-якого фінансового інституту.

Вагомий внесок у дослідження функціонування та регулювання страхового ринку України внесли такі діячі, як Борисов В.А., Гудзь О.Е., Гутко Л.М., Дем'яненко М.Я., Мхин М.В., Охріменко О.О., Василенко А.В., Гаманкова О.О., Ткаченко Н.В., Фурман В.М., Заруба О.Д., Єрмошенко А.М., Мних М.В., Осадець С.С., Базилевич В.Д., Внукова Н.М., Александрова М.М., Терещенко О.О., Горбач Л.М. та низка інших дослідників. Ефективність роботи страхових компаній на ринку цінних паперів відображена в працях відомих зарубіжних вчених, таких як Г. Александер, Дж. Батлер, Л. Бевере, Дж. Більхопт, Д. Бланд, К. Бурроу, Л. Гератеволь, В. Гейльман, Дж. Діксон, Т. Коупленда, Г. Леві, А. Манес, Р. Мер, Р. Меркін, А. Монті, Дж. Оріні, Х. Скіпер, Д. Фарні, Д. Хемптон, У. Шарп та інші.

Інвестиційна діяльність є ваговою складовою операцій, здійснюваних страховими компаніями. Без доходів від операцій із цінними паперами більшість західних страховиків не змогли б виконувати зобов'язання перед клієнтами. Свій інвестиційний портфель страхові компанії формують із державних цінних паперів, які забезпечують надійність вкладень і ліквідність, тобто можливість у будь-який момент їх продати з мінімальними втратами, а також з корпоративних акцій і облігацій, що приносять основну частину доходу від розміщення коштів [1, с. 10].

На сучасному етапі розвитку вітчизняні страховики не розглядають інвестиційну діяльність в якості основного джерела прибутку, що відбивається в невисоких результатах від розміщення активів: прибутковість інвестицій довгий час

залишалась нижче рівня інфляції. Тому питання формування інвестиційної політики страхових організацій сучасної України є актуальним.

На теперішній час англосаксонська фінансова система заснована на ринку цінних паперів та зорієнтована на фінансування підприємств через емісію цінних паперів. У США інституційні інвестори не тільки спрямовували кошти в ринок цінних паперів, але були також і центрами розвитку ринку корпоративних облігацій. Загальна сума інвестицій, якими сьогодні управляють страхові компанії Європи, Японії та США становить кілька трильйонів доларів.

У Великобританії за останні десятиріччя активи страхових компаній збільшилися настільки, що за своєю сумарною величиною стали дорівнювати розміру ВВП. Ці кошти було вкладено у розвиток фондового ринку, який є одним з найбільш ліквідних і складних фінансових центрів у світі. В інших країнах континентальної Європи інвестиційна політика залишається більш зорієнтованою на державні облігації [2, с. 119].

Інвестиційні можливості українських страховиків на ринку цінних паперів сьогодні використовуються недостатньо. Право страхових компаній інвестувати кошти закріплено в ЗУ «Про страхування» та «Про інвестиційну діяльність». Але наразі спостерігається нестабільний інвестиційний клімат. Нерозвиненість фондового ринку пояснюється низьким економічним розвитком країни, політичною та економічною нестабільністю, корупцією в державних органах влади, відсутністю у більшості населення країни вільних коштів, високий рівень недовіри до фінансових установ тощо [3, с. 324].

Дослідивши особливості здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній у розвинутих країнах світу, можна вказати на те, що вони відіграють досить активну участь у функціонуванні ринку цінних паперів та ринку капіталу. Певною мірою цьому сприяло те, що в цих країнах страхові компанії були історично менш обмеженими правилами щодо регулювання напрямів інвестування коштів.

Передумовами для позитивних змін на страховому ринку і збільшення інвестиційної активності страховиків є розширення бази елементів для розміщення страхових резервів, скорочення частки неемісійних паперів, зростання частки ринкових паперів, зміни лімітів на корпоративні папери і паї.

Порівнюючи структуру активів, прийнятих у покриття страхових резервів страховиків, можна зробити наступний висновок: основну частку в активах українських страховиків займають грошові кошти та частка перестраховиків у резервах. У той час як зарубіжні інвестують в облігації та акції, тим самим, забезпечуючи приплив інвестиційних ресурсів в економіку і заробляючи інвестиційний дохід для страхувальників.

Список літератури

1. Ткаченко Н. В. Місце інвестиційної діяльності у страховому бізнесі *Економіка, фінанси, право*. 2003. № 10. С. 6–15.
2. Василенко А. В. Інвестиційна стратегія страхових компаній: навч. посіб. Київ: нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 168 с.
3. Роєнко В. В. Світові тенденції інвестиційної діяльності страхових компаній. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. № 33. С. 321–329.